

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska

Dziedzina: Sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: wokalistyka

Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego w Poznaniu

Poznań, 23 września 2025

**Recenzja w przewodzie doktorskim mgr Shuwen Jia
w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej wokalistyka**

Zlecniodawca recenzji

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie, pismo z dnia 21.05.2025.

Zlecenie podjęte w związku z decyzją Rady Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie o powołaniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Shuwen Jia. Przewód doktorski jest prowadzony na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki t. j. (Dz. U. z 2017, poz. 1789), Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 19 stycznia 2018 (Dz. U. z 2018, poz. 261) w sprawie szczegółowego trybu przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora oraz art. 179 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018. Przepisy wprowadzające ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 30 sierpnia 2018, poz. 1669).

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej pisma została dołączona pełna dokumentacja doktorantki.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Shuwen Jia *Studium techniki wokalne, stylu muzycznego i charakterystyki postaci we włoskich ariach na sopran liryczny początku, połowy i schyłku XIX wieku, a także ich wpływ jako inspiracja dla współczesnych wykonawców – na przykładach arii na sopran liryczny z oper L'elisir d'amore, La Traviata oraz La Bohème*. Składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym (CD - audio) oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne obejmuje nagranie następujących fragmentów:

Gaetano Donizetti – *L'elisir d'amore*

1. *Benedette queste carte!... Della crudele Isotta* – recytatyw i cavatina Adiny z I aktu
2. *Prendi, prendi per me sei libero... oh gioia !* – aria Adiny z II aktu

Giuseppe Verdi – *La Traviata*

3. *E strano!... sepre libera* – recytatyw i aria Violetty z I aktu
4. *Addio del passato* – aria Violetty z III aktu
5. *Pura siccome un angelo...* – duet Germonta i Violetty z II aktu

Giacomo Puccini - *La Bohème*

6. *Sì, mi chiamano Mimi* – aria Mimi z I aktu
7. *Donte lieta uscì al tuo grido d'amore* – aria Mimi z III aktu

Mgr Shuwen Jia – sopran w nagraniach towarzyszyli:

Naxin Ye – tenor, Guang Hu – tenor, Lantao Li – baryton

Fortepian: Yinjia Mao

Reżyser nagrania: Emilian Rymarowicz

Nagrania realizowane były w Studio S2 Polskiego Radia w Warszawie

Data realizacji nagrania: 13.11; 19.12.2021 oraz 21.01.2022.

Wybrane przez doktorantkę fragmenty dzieła artystycznego stanowią właściwy i wartościowy materiał do badań oraz analizy w kontekście podjętego tematu dysertacji. Program obejmuje trzy opery: *L'elisir d'amore*, *La Traviata* oraz *La Bohème*. Taki dobór repertuaru pozwolił na zaprezentowanie zarówno warsztatu technicznego, jak i umiejętności interpretacyjnych, niezbędnych w partiach lirycznych początku, połowy i schyłku XIX wieku, w których kluczową rolę odgrywa emocjonalny przekaz.

Mgr Shuwen Jia dysponuje sopranem lirycznym o szerokiej skali i dużych możliwościach wyrazowych. Jej śpiew charakteryzuje się czystą intonacją oraz precyzją w realizacji trudnych fragmentów

koloraturowych (m.in. w cabaletcie arii Violetty z I aktu czy w ariach Adiny z I i II aktu). Atutem wykonawczyni jest wrażliwość interpretacyjna oraz zdolność nadawania głosowi zróżnicowanego nasycenia emocjonalnego, co szczególnie wyraźnie ujawnia się w ariach Mimi z I i III aktu.

Nieco słabiej głos doktorantki wypadł w duecie Violetty i Germonta z II aktu *Traviaty*, gdzie zabrakło pełni brzmienia wymaganej w tym fragmencie. Jednak w kolejnych przykładach słyszalny jest rozwój techniki wykonawczej i coraz bardziej świadome posługiwanie się warsztatem wokalnym.

Wśród prezentowanych fragmentów szczególnie dobrze wypadły arie Pucciniego. W partiach Mimi doktorantka zaprezentowała płynne legato, precyzyjne prowadzenie frazy i efektownie brzmiące dźwięki w górnym rejestrze. Jej głos, nasycony bogatą barwą, a zarazem elastyczny, pozwolił na przekonującą interpretację pełną emocjonalnego wyrazu.

Dzieło artystyczne pokazuje możliwości wokalne mgr Shuwen Jia. Wykonania charakteryzuje dokładna realizacja zapisu nutowego oraz zgodność z koncepcją interpretacyjną, szczegółowo opisaną w części pisemnej pracy. Tym samym doktorantka dowiodła umiejętności łączenia refleksji teoretycznej z praktyką wykonawczą.

Opis dzieła artystycznego w formie rozprawy pisemnej stanowi ważny element dla pełnego odbioru całości pracy doktorskiej. Przedłożona praca spełnia wymogi stawiane pracom naukowym. Liczy 158 stron i obejmuje: streszczenie, abstrakt, spis treści, sześć rozdziałów głównych, podsumowanie, bibliografię oraz obszerny aneks (77 stron), zawierający komplet materiałów nutowych analizowanych fragmentów.

Pierwsza część pracy poświęcona została charakterystyce stylu muzycznego oraz analizie wybranych oper Gaetana Donizettiego, Giuseppe Verdiego i Giacoma Pucciniego w kontekście rozwoju XIX-wiecznej opery włoskiej.

W rozdziale pierwszym autorka odnosi się do zagadnienia badawczego, przywołując poglądy kilkunastu teoretyków muzyki i muzykologów w zakresie stylistyki muzycznej, roli sopranu lirycznego oraz technik wykonawczych w operze romantycznej XIX wieku. Doktorantka formułuje cel badawczy, którym jest analiza specyfiki arii sopranowych w kontekście stylu muzycznego, wizerunków i cech postaci kobiecych oraz relacji między techniką wokalną *bel canto* a ekspresją muzyczną.

Rozdział drugi zawiera charakterystykę stylistyczną dzieł operowych włoskich kompozytorów wczesnego, środkowego i późnego XIX wieku, na przykładzie twórczości Donizettiego, Verdiego i Pucciniego. Został on oparty na literaturze przedmiotu.

Druga część rozprawy (rozdziały III–V) ma charakter analityczno-badawczy i obejmuje szczegółowe opracowanie wybranych arii. Analizie poddano dwie arie Adiny z opery *L'elisir d'amore* G. Donizettiego (rozdział III), trzy sceny z udziałem Violetty z opery *La traviata* G. Verdiego (rozdział IV) oraz dwie arie Mimì z opery *La bohème* G. Pucciniego (rozdział V).

Każda z arii została omówiona w trzech płaszczyznach: stylistycznej, dramaturgicznej oraz wykonawczej. Doktorantka wnikliwie przedstawia zależności pomiędzy tekstem libretta, językiem muzycznym kompozytora a interpretacją wykonawczą śpiewaczki.

Rozdział ostatni stanowi próbę określenia znaczenia arii lirycznego sopranu we współczesnej praktyce artystycznej. Autorka wskazuje, że nie należy ich postrzegać wyłącznie w perspektywie historycznej, lecz także jako repertuar wciąż żywy, posiadający walory pedagogiczne i sceniczne. W podsumowaniu zwraca uwagę na trójwymiarowość procesu kreacji operowej postaci, który obejmuje warstwę literacką, muzyczną i wykonawczą.

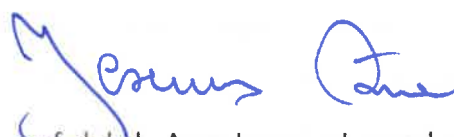
Całość dysertacji cechuje przejrzysta struktura i uporządkowany tok wywodu. Doktorantka konsekwentnie realizuje podjęte założenia badawcze, a jej praca świadczy o rzetelności i zaangażowaniu. Cennym uzupełnieniem są komentarze i spostrzeżenia wykonawcze, wynikające z własnych doświadczeń artystycznych, które wzbogacają warstwę praktyczną dysertacji.

Konkluzja

Przedłożony opis dzieła artystycznego pozostaje w pełnej zgodności z jego częścią wykonawczą i stanowi spójne opracowanie o charakterze naukowo-artystycznym. Rozprawa została przygotowana w sposób rzetelny, klarowny i logiczny, co świadczy o dojrzałości badawczej i artystycznej doktorantki. Praca wnosi istotny wkład do rozwoju dyscypliny wokalistyki oraz szerzej – sztuk muzycznych.

Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną, jak i zdolnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i naukowej. Zrealizowała cele określone w temacie dzieła artystycznego, wypełniając tym samym kryteria przewidziane obowiązującymi przepisami.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

prof. dr hab. Anna Jeremus-Lewandowska